

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Гресь Юлія Олегівна РЕФЛЕКСИВНЕ МИСЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО.....	504
Загородній Ігор Вікторович ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕВІРКИ НА ПОЛІГРАФІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КАДРОВОГО ДОБОРУ НА СЛУЖБУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ	506
Колодіна Анна Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	508
Хижняк Євген Сергійович, Холод Олег Володимирович ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	511
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	512
Шишацька Юлія Олегівна ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	515
Чернов Олександр Віталійович МОДУС ОПЕРАНДІ ЯК ВИЗНАЧНА КРИМІНАЛІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	519
Єленич Світлана Ігравівна ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛІ ОБ'ЄДНАННЯ ВЧЕНИХ.....	521
Стаурська Олександра Миколаївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ	524
Абу Еласал Анна Олександрівна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ОСІБ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	526
Алексєєва Ліна Леонідівна ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	528
Бершавська Анастасія Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСОБНИЦТВОМ АГРЕСОРУ	530
Горобець Євген Вікторович ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	531
Єлхін Олексій Володимирович ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, СФОРМОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	533
Кривда Людмила Русланівна ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ	535
Кухарук Ігор Миколайович ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	537
Кучеров Дмитро Сергійович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	539
Луцюк Роман Петрович СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	541
Макогін Ірина Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	543
Мурашко Анастасія Сергіївна МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	545
Наумович Ігор Сергійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	546
Паламарчук Олексій Олександрович ЩОДО ПИТАННЯ НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ У СКЛАДІ ЗЛОЧИННОГО УГРУПУВАННЯ.....	548
Пишненко Ірина Юрївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	551

нів, можуть містити декілька облікових записів. Також кожен криптогаманець отримує власний індивідуальний код, що являє собою послідовність цифр та букв (зазвичай 33 сим-воли). Відслідковування транзакцій стає реальним тільки тоді, коли користувач пов'язує своє ім'я та реквізити з публічною адресою в Інтернеті. До цих пір особа користувача, який використовує біткоїн або криптогаманець, залишається невідомою для мережі [2].

Список використаних джерел

1. Українська Л. О., Мещенко М. А. Інноваційні фінансові продукти як цифрові інструменти оптимізації обороту товарів та послуг. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/6.pdf
2. Бохенко В. М. Кримінологічні ризики обігу. *Юридичний науковий журнал*. 2021. № 12. С. 327–330.

Ключові слова: злочинна діяльність, цифрові інструменти, організовані злочинні угруповання.

Keywords: criminal activity, digital tools, organized criminal groups.

Кривда Людмила Русланівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ

Правила проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів у бюро судово-медичної експертизи № 6 від 17.01.95 року (далі – Правила) встановлюють суб'єктів, об'єкти, порядок проведення, та вилучення і надсилання об'єктів на лабораторні дослідження. Тривалість експертного дослідження не повинна перевищувати одного місяця. Відповідно до Правил суб'єктами проведення експертного дослідження можуть бути: працівники бюро, які мають вищу медичну освіту, пройшли підготовку з судово-медичної експертизи та професорсько-викладацький склад кафедр (курсів) судової медицини інститутів удосконалення лікарів, медичних інститутів та університетів. Об'єкти – трупи, частини трупа осіб, що вмерли насильницькою смертю, раптово або при нез'ясованих обставинах, а також трупи невстановлених осіб. Місцем проведення експертного дослідження може бути морг бюро судово-медичної експертизи або морг лікувально-профілактичних установ. Правила передбачають проведення експертного дослідження у пристосованих під морг приміщеннях лікувально-профілактичної установи (при наявності в них необхідних умов) і на відкритому повітрі (ексгумація трупа). У випадку, коли під час проведення патологоанатомічного дослідження, помічаються ознаки насильницької смерті, розтин припиняється та головний лікар повідомляє органи дізнання про них. Органи дізнання забезпечують призначення експертизи, доставку трупа і всіх необхідних медичних документів (історію хвороби, протокол розтину тощо) до моргу. Ретроспективний аналіз даних звітів роботи відділення судово-медичних молекулярно-генетичних експертиз Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи за структурою досліджених біологічних об'єктів в період 2008 по 2018 року показує, що процентне співвідношення досліджених біологічних об'єктів за аналізований період змінюється в бік збільшення дослідження мікрокількостей і мікрослідів крові, слини і сперми з 10–15 % до 25–30 %, аналогічна тенденція спостерігається для контактних невидимих (латентних) слідів з 1 % до 7–10 %.

Використання судово-медичних знань у розслідуванні насильницьких, корисливо-насильницьких злочинів у ситуації виявлення трупа має значення у багатьох розділах Кримі-

нального кодексу, зокрема в статтях, що стосуються смертельних наслідків, тілесних ушкоджень, злочинів проти життя і здоров'я. Ось кілька основних випадків та статей Кримінального кодексу, де судово-медичні знання можуть використовуватися:

1. Смерть особи внаслідок насильства (стаття 115 КК України): У цій ситуації судово-медичні експерти проводять дослідження трупа, щоб встановити, чи було смерть наслідком насильства, та допомагають визначити причину смерті.

2. Завдання тяжких тілесних ушкоджень (стаття 121 КК України): Судово-медичні знання використовуються для визначення ступеня тяжкості та наслідків тілесних ушкоджень, що були завдані жертві.

3. Злочини проти статевої недоторканності і статевої свободи (статті 152-155 КК України): Судово-медичні експерти проводять обстеження та збирають докази, які підтверджують факт сексуального насильства.

4. Злочини, що призвели до смерті потерпілого (стаття 124 КК України): В таких випадках експерти визначають причину смерті та встановлюють зв'язок між злочином і наслідками.

5. Злочини проти недоторканності дитини (стаття 173 КК України): Судово-медичні експерти грають важливу роль у виявленні і документуванні тілесних ушкоджень дітей, що стали жертвами насильства.

6. Злочини проти життя та здоров'я військовослужбовців (статті 402-405 КК України): У військових справах судово-медичні експерти грають важливу роль у встановленні причин смерті або тілесних ушкоджень військовослужбовців.

7. Злочини проти життя та здоров'я громадян інших країн (стаття 438 КК України): У випадках, коли іноземці стали жертвами злочину на території України, судово-медичні експерти можуть визначити обставини смерті або тілесні ушкодження для міжнародного розслідування.

Застосування судово-медичних знань у розслідуванні цих злочинів допомагає встановити обставини події, визначити причину та вину злочинців, а також забезпечує об'єктивність та справедливість у судових справах.

Допомога судово-медичного експерта (спеціаліста) в огляді трупа на місці події є надзвичайно важливою для збору об'єктивних та науково обґрунтованих доказів у справах, пов'язаних із смертями або підозрою у смерті.

Переваги спеціалізованого експерта: Судово-медичні експерти мають спеціалізовану медичну та форензичну кваліфікацію, яка дозволяє їм визначати причини смерті, встановлювати травми та небезпечність для життя, а також проводити аналізи та зразки на місці події.

1. Збір об'єктивних доказів: Судово-медичний експерт може допомогти збирати об'єктивні докази, які допомагають встановити обставини смерті або травми, ідентифікувати потенційні сліди насильства або злочинності.

2. Визначення причини смерті: Експерт може визначити причину смерті на місці події, що може бути критично важливим для визначення можливих злочинних дій або недоліків у медичному догляді.

3. Збереження доказів: Судово-медичний експерт допомагає в правильному збереженні та фіксації доказів, включаючи фотографії, зразки тканин та інші матеріали, які можуть використовуватися під час подальшого розслідування і судового процесу.

4. Запис і документація: Експерт веде докладний запис про всі виявлені ознаки та патологічні зміни, а також застосовані методи та процедури.

5. Співпраця з правоохоронцями: Судово-медичний експерт співпрацює з правоохоронцями та слідчими, надаючи їм інформацію та консультації щодо медичних аспектів розслідування.

6. Експертний висновок: На підставі огляду та досліджень, судово-медичний експерт може скласти експертний висновок, який може бути важливим доказом у судовому процесі.

Загалом, спеціалізований судово-медичний експерт на місці події допомагає забезпечити об'єктивне та науково обґрунтоване дослідження смертей та травм, а також підвищує можливість виявлення та розкриття злочинів, пов'язаних з насильством та корисливістю.

Вдосконалення використання допомоги судово-медичного експерта (спеціаліста) в огляді трупа на місці події може включати наступні аспекти:

1. Підвищення кваліфікації та освіта: Забезпечення постійної підвищення кваліфікації судових медиків і форензичних експертів, включаючи оновлення їхніх знань та навичок у сфері судової медицини та форензіки.

2. Стандартизація процедур: Встановлення чітких і стандартизованих процедур для проведення огляду трупів на місці події, що допоможе уникнути помилок та забезпечить об'єктивність результатів.

3. Сучасні технології: Впровадження сучасних технологій та обладнання для більш точного та об'єктивного огляду трупів, включаючи використання медичних інструментів і форензичних засобів, які сприяють збору доказів.

4. Підвищення координації: Забезпечення ефективної співпраці між судовими медиками, правоохоронними органами та іншими відповідними службами для забезпечення швидкого та ефективного реагування на ситуації.

5. Документація та звіти: Запровадження обов'язкового складання докладних звітів та фіксації всіх виявлених доказів на місці події, що дозволить забезпечити точність та достовірність інформації.

6. Підготовка експертів: Розробка програми підготовки для фахівців у сфері судової медицини та форензіки, включаючи стажування та практичні заняття на місцях подій.

7. Використання інтернаціонального досвіду: Співпраця з міжнародними організаціями та обмін досвідом з іншими країнами для використання найкращих практик у судовій медицині та форензіці.

Ці заходи можуть сприяти покращенню ефективності та надійності проведення огляду трупів на місці події, що, в свою чергу, допоможе в розкритті злочинів та забезпеченні справедливості у судових справах.

Ключові слова: судовий медик, форензіка, судова медицина, труп.

Keywords: forensic medicine, forensics, forensic medicine, corpse.

Кухарук Ігор Миколайович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності

ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Протягом останнього десятиріччя у нашій державі триває процес перманентного реформування системи кримінальної юстиції, основним компонентом якого стало прийняття нового кримінального процесуального законодавства, однією із ключових засад якого є закріплення принципу змагальності на усіх стадіях здійснення кримінального переслідування відповідних осіб за фактами вчинення кримінальних правопорушень. У той же час, незважаючи на нормативне закріплення принципу змагальності, реалізація останнього у практичній площині доволі часто видається ускладненою та неможливою його фактичного забезпечення через низку причин, які потребують детальнішого аналізу. Видається, що формуючи відповідну систему прав та повноважень суб'єктів кримінального переслідування законодавець виходив із концептуальних положень Конституції України щодо презумпції невинуватості та також покладення тягара доказування вини особи у вчиненні кримінального правопорушен-